

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.563/2021/4.

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda (Cím9; ügyintéző: dr. Ölveczky István ügyvéd) által képviselt felperes 1 I. rendű és Felperes2 II. rendű (mindketten: felperesi cím) felpereseknek dr. Bencze Béla ügyvéd (Cím11) által képviselt Alperes1 (alperes1 cím) I. rendű és az Alperes2 (alperes2 cím) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2019. március 19. napján meghozott 27.P.20.015/2019/10. számú ítélete ellen a felperesek részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I-II. rendű alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 6.000 (hatezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 20.000 (húszezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A 2006. január 17-én megkötött szerződés alapján az I-II. rendű alperesek ingatlan-jelzálog fedezete mellett 3.300.000 forint svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújtottak az I-II. rendű felpereseknek. A szerződés II.2. pontja szerint a kezelési költség a szerződés aláírásakor évi 3% volt. A felperesek a kölcsön törlesztését 240 hónap alatt vállalták úgy, hogy a futamidő első 100 hónapja alatt (türelmi idő) csak a hiteldíjat kell fizetniük.

[2] A szerződés III. pontjában a felperesek kötelezték magukat arra, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított forint ellenértékének megfelelő összeget, annak járulékait, továbbá a késedelmi kamatot esedékességkor megfizetik az alpereseknek.

A III.2. pontjában rögzítettek szerint az egyes törlesztő részletek összegét a bank az általa alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján határozza meg.

A szerződés V.4. pontjában az adósok kijelentették, tudomásuk van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vették, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Kijelentették továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették, és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték.

[3] A kölcsönkérelmük benyújtásakor, 2005. november 29-én a felperesek a devizában nyilvántartott lakás- és jelzálog típusú hitelekhez kapcsolódó kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. Ebben kijelentették, az okirat aláírásával tudomásul veszik, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik (svájci frank esetében bármilyen és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Ezért a kölcsön törlesztéséül szolgáló lakossági folyószámlán olyan forint összeget kell biztosítaniuk, amelyből az I. rendű alperes az esedékesség időpontjában le tudja vonni az aktuális törlesztő részlet összegét. Kijelentették, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakra figyelemmel a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását úgy kérik, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértették, a felmerülő kockázatot viselik. Az árfolyamváltozás kockázatából eredő igényt az I. rendű alperessel szemben nem érvényesítenek.

[4] A 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) és a 2014. évi LXXVII. törvény alapján történt elszámolás és forintosítás eredményeként 2015. március 22-én a felperesek fennálló tartozásának összege 2.907.716 forintra, a havi törlesztő részlet összege 38.044 forintra, az éves ügyleti kamat mértéke 3 havi BUBOR + 1,65%-ra módosult.

[5] A felperesek végleges keresetük szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése és a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján az alperesekkel kötött kölcsönszerződés – a tisztességtelenségük miatt támadott, a törlesztésre és a kezelési költségre vonatkozó rendelkezéseinek kiesése folytán, a szerződésben meghatározott 160,98 forint/svájci frank árfolyamon, havi 41,8 svájci frank (6.729 forint) törlesztő részlet mellett történő – érvényessé nyilvánítását, és az alperesek 250.000 forintban marasztalását kérték.

Állították, hogy az alperesek tájékoztatása az Európai Unió Bíróságának (EUB) a C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben kifejtetteknek nem felelt meg, ugyanis nem terjedt ki az árfolyamkockázat fogyasztó számára belátható és az alperesek által ismert gazdasági következményeire, így mindazokra a körülményekre (teljesítőképességüket meghaladó

törlesztő részlet, mesterségesen alacsony devizaárfolyam, árfolyam-kamatparitás, a deviza vásárlás árfelhajtó hatása, a korábbi deviza hitelezés nemzetközi kudarc), amelyek szükségesek lettek volna ahhoz, hogy megalapozott döntést hozzanak. Nem tartalmazta, hogy a törlesztő részlet meghaladhatja a jövedelmüket, valamint a forint kölcsönök törlesztő részletét, továbbá a pénzügyi képességüket meghaladó kötelezettségek, a korlátlan kockázat kezelés módját (forintosítás, futamidő hosszabbítás stb.) sem. Az elégtelen tájékoztatás következtében az árfolyamkockázatot áthárító rendelkezések nem világosak, nem érthetőek, ezért a rPtk. 209. § (1)-(2) bekezdései szerint tisztességtelenek.

Állították, hogy az árfolyamkockázat, mint költségbecslés szintjén sem került meghatározásra, ez a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 213. § (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése alapján az erre vonatkozó kikötés semmisségét eredményezi.

Az árfolyam egyoldalú módosítása referencialhelyhez kötésének, valamint a felmondás lehetősége biztosításának a hiányában a rPtk. 209. § (1) és (3) bekezdései, illetve a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Rendelet) 2. § d) pontja szerint tisztességtelen, továbbá a referencialhely megjelölésének hiánya az árfolyam módosítás tekintetében a rHpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja szerint semmis.

A kezelési költségre vonatkozó rendelkezés pedig a rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint azért tisztességtelen, mert az alperesek szolgáltatás nélkül követelnek díjat.

[6] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy árfolyamkockázat nem automatikusan, hanem csak abban az esetben jár együtt a deviza alapú hitel felvételével, ha az adósnak a jövedelme más devizában keletkezik, mint amiben a hitelt felvette. Mivel az adós tartozása az alacsonyabb kamatozású devizában állt fenn, forintban törlesztés esetén az árfolyamkockázat őt terhelte. Az árfolyamkockázat viselése ezért nem a bank döntése, hanem a tartozás és törlesztés pénznemének eltéréséből adódó következmény. Mind közgazdaságilag, mind jogilag lehetetlen a banktól előre elvárni az árfolyamváltozás teljes futamidőre való meghatározását. A devizahitelek törlesztő részletei jellemzően 2011 év végéig alacsonyabbak voltak az ugyanolyan induló forint hitelekénél. Állították, hogy az árfolyamkockázatról adott tájékoztatásuk az EUB követelményeinek megfelelt. A kezelési költség pedig a banki adminisztrációért felszámított költségátalány.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felpereseket egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alperesek részére együttesen 63.500 forint perköltség megfizetésére és megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

[8] Ítélete tényállásában rögzítette a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmát, továbbá a felek közötti szerződés keresettel támadott rendelkezéseit.

Megállapította, hogy a felperesek több mint másfél hónappal a szerződéskötést megelőzően a hitelkérelmük benyújtásakor kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. Ebben az alperesek kifejezetten tájékoztatták őket arról, hogy a deviza napról napra változik, svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben, az esedékesség napján fizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható, a részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A kockázatfeltáró nyilatkozat mellett az

alperesek a kölcsönszerződésben is felhívták a felperesek figyelmét arra, hogy az árfolyamkockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik.

[9] A bíróság kifejtette, az, hogy az egyes devizanemek árfolyama a kölcsön futamideje alatt milyen módon és mértékben fog változni, még becslés szintjén sem volt szerződéskötéskor meghatározható. Erre figyelemmel a pénzügyi intézményektől sem volt elvárható, hogy a futamidő végéig előre meghatározzák az árfolyam változásának irányát és mértékét. A kockázatfeltárási nyilatkozatban és a szerződésben közöltekkel a jogszabály alapján fennálló tájékoztatási kötelezettségének a hitelintézet eleget tett. Annak alapján a felperesek számára egyértelmű és világos kellett legyen, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őket terheli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Ezzel ellentétes tájékoztatás megtörténtét a felperesek nem bizonyították. A bíróság álláspontja szerint a tájékoztatás mind a tartalmát, mind az időpontját tekintve megfelelt az EUB által felállított követelményeknek is. Kiemelte, hogy az árfolyamváltozás nem a hitelező döntésének a következménye. Amennyiben egyoldalú szerződésmódosításnak is minősülne, az egyben a hiteldíj módosítását jelentené, a felperesek viszont kifejezetten elismerték, hogy a hiteldíj módosítás feltételeit egyedileg megtárgyalták. Mindezek miatt a szerződés nem sértette a rHpt. 213. §-ában foglaltakat sem.

[10] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a rHpt. 210. § (2) bekezdése a kamat mellett költség felszámítását is lehetővé tette. Az pedig köztudomású, hogy a pénzintézetek működéséhez szükséges technikai és személyi feltételek biztosítása ügyviteli költségekkel jár. A kezelési költség nem tekinthető ellenszolgáltatás nélkülinek, ugyanis mindazon alperesi szolgáltatás ellenértékeként jelentkezik, melyek a hitelkérelem elbírálásával, a kölcsönszerződés előkészítésével, megkötésével a kölcsön folyósításával, elszámolásával és nyilvántartásával kapcsolatosak. Mértéke a kölcsön összegéhez igazodóan került meghatározásra, ezek a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötések, melyek tisztességtelensége nem vizsgálható.

[11] Az elsőfokú ítélettel szemben, annak keresetük szerinti megváltoztatása iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

[12] Fellebbezésükben sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem tért ki keresetük indokaira. Fenntartották, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás megtévesztő volt, sem a nemzeti jog szerinti, sem az EUB által felállított követelményeknek nem felelt meg. A kölcsönszerződést írásba kell foglalni, és csak az a része a szerződésnek, amit ezen a címen a fogyasztónak átadtak. A korlátlan kockázat fogalma a szerződésben nem szerepel, az Unió irányelveiből, az Alaptörvényből és a rPtk. 207. § (2) bekezdéséből pedig az következik, hogy a szerződést a fogyasztó számára kedvezőbben kell értelmezni. A tisztességtelenség vizsgálata során a szerződés összes körülményét figyelembe kell venni, nem kizárólag az okiratokat. Hivatkoztak arra, hogy az EUB C-26/13. számú ítélete szerint a minimális árfolyamrész is tisztességtelen, mert gazdasági következménye nem belátható és jelentős költséget okoz. A 2008/48/EK Irányelv pedig kifejezetten elvárja a felelős működést, tiltja a korlátlan kockázatú hitelezést. A prudens működés nem egyeztethető össze a korlátlan

kockázatú hitelezéssel, különösen fix jövedelmű adós esetében. Állították, hogy az alperesek a 244/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet és a 14/2001. (III. 9.) PM rendelet szerint sem számolhattak korlátlan kockázattal.

[13] A felperesek hangsúlyozták, hogy a 9/2006. (XI. 7.) számú ajánlásában a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) felhívta a pénzintézeteket az ügyfelek kockázatviselési képességének fokozottabb figyelembevételére, a teherbíró képességüket meghaladó eladósodás elkerülése érdekében. Továbbá arra is, hogy a kockázatok bemutatása során az ügyfelek figyelmét fel kell hívniuk arra, hogy a törlesztő részlet növekedése megélhetési gondokat okozhat. Amennyiben valóban korlátlan kockázatról tájékoztatták az alperesek a felpereseket, fel kellett volna hívniuk a figyelmüket arra is, hogy ez a konstrukció országokat (pl. ország1, ország2) juttatott csődhelyzetbe. Álláspontjuk szerint a tisztességtelenség megítélése során a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló 2014/17. EU Irányelv szabályai jelenthetnek kiindulópontot, hiszen ami az Irányelv szerint tisztességtelen, az a hatályba lépése előtti időben is tisztességtelennek minősült. Ezek szerint elvárás, hogy a pénzügyi intézmények magas szakmai színvonalon és felelősségteljesen járjanak el, és biztosítsák a fogyasztóvédelem magas szintjét. A reklámokban szereplő információkat reprezentatív példával szemléltetve kell a fogyasztó rendelkezésére bocsátaniuk, és a hitelnyújtás előtt meg kell vizsgálniuk a fogyasztó hitelképességét. A hitelezőknek már korai stádiumban proaktívan kell kezelniük a növekvő hitelkockázatot, és aktív segítséget kell nyújtaniuk az adósnak az észszerű teljesítéshez. Ha a kölcsön kockázattal jár, biztosítani kell a kockázat korlátozását akár más pénznemre való átváltás, akár felső határérték megszabása révén. Továbbra is állították, hogy az EUB C-51/17. számú ítélete szerint tisztességtelen az a szerződés, amely nem tartalmazza az árfolyamváltozás fogyasztó számára belátható gazdasági következményeit. A hitelező által átadott információnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a fogyasztó képes legyen megalapozott döntést hozni. Korlátozott jövedelemből korlátlan kockázatra a kockázat kezelhetősége nélkül nem hozható megalapozott döntés. Ezért tisztességtelen az a kölcsönszerződés, amely esetében a kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazza, hogy a törlesztő részlet meghaladhatja az adós jövedelmét, illetve a forint kölcsönök törlesztő részletét, továbbá nem terjed ki a korlátlan kockázat kezelésének módjára (forintosítás, futamidő hosszabbítás stb.).

[14] A felperesek hivatkoztak arra, hogy a hitelezők a forintosítás intézményét ismerték, alkalmazták, az árfolyamkockázat felső határának meghatározására képesek voltak, amely számos konkrét szerződéssel (szerződéstípus1, szerződéstípus2 szerződési feltételeivel) igazolható. Álláspontjuk szerint a deviza elszámolás fenntartása a forintkölcsön törlesztő részletének elérése után tisztességtelen. A hitelezők a forintosítási konstrukció és az árfolyamkockázat felső határának ismerete ellenére nem rögzítettek tisztességes forintosítási lehetőséget a szerződésben, azt egyoldalúan a hitelező döntésére bízták, megbontva ezzel a szerződő felek közötti egyensúlyt.

[15] Továbbra is állították, hogy a rHpt. 21. § (2) bekezdése szerint a szerződésben minden költséget fel kell tüntetni, és a Kúria Gfv.VII.30.078/2013/14. számú közbenső ítéletében kifejtettek szerint minden költség, amit a fogyasztónak a szerződéssel kapcsolatban ki kell fizetnie. A rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja értelmében pedig a szerződés

semmisségét eredményezi, amennyiben nem tartalmazza becsült értéken az ismeretlen nagyságú költségeket.

[16] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[17] Az alperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta, és a peradatok okszerű mérlegelésével, az alkalmazandó jogszabályok helyes értelmezésével hozta meg döntését, melynek megváltoztatására nincsen ok. Fenntartották és megismételték az elsőfokú eljárásban érdemi ellenkérelmükben előadottakat. Rámutattak, hogy a vállalt árfolyamkockázatra részletesen felhívták a felperesek figyelmét, amit az általuk aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat igazol. Hangsúlyozták, hogy az EUB C-26/13. számú ítéletében foglaltakkal megegyező 2/2014. Polgári jogegységi határozat szerint az árfolyamkockázat viselése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés, melynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. A felperesek részére adott tájékoztatása pedig világos és érthető volt, ami a tisztességtelenség megállapítását kizárja. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat szerint a deviza alapú kölcsön tartalmi elemei önmagukban és az ilyen jellegű szerződések komplex rendszerében sem minősíthetők érvénytelennek. A rHpt. 203. § (4)-(5) bekezdéseiben foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget a jogszabály nem írt elő. A tájékoztatás megtévesztő jellegére vonatkozóan előadottak kizárólag jogi kérdésben való tévedés körében lettek volna értékelhetők, az erre való hivatkozás eredményességét azonban a rPtk. 210. § (2) bekezdésében foglalt feltételek hiánya kizárta. Kiemelték, hogy a Kúriának az EUB C-51/17. számú ítéletét követően kiadott emlékeztetője szerint továbbra is az addigi iránymutatások irányadóak. Fenntartották azt is, hogy a kezelési költség – az elnevezéséből is következően – költség jellegű hiteldíj, a banki adminisztrációért felszámított költségátalány, amit a bankok nem hitelügyletként egyedileg, hanem ügylettípusonként határoznak meg.

[18] A felperesek a 2021. október 5-én megtartott fellebbezési tárgyaláson a berekesztésre történő figyelmeztetést követően az eljáró tanács tagjaival szemben elfogultsági kifogást; az EUB kötelező joggyakorlatának – szerintük a tárgyalás berekesztéséből következő – mellőzése miatt eljárási kifogást terjesztettek elő. Ezekkel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla arra mutat rá, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 13. § (1) bekezdésének e) pontján alapuló kizárásra irányuló bejelentés a rPp. 19. § (1) bekezdése értelmében nem jelentette akadályát az érdemi határozat meghozatalának. A rPp. 114. §-ában szabályozott kifogás pedig az eljárási szabálysértések orvoslásának eszköze, és nem szolgálhat – egy még meg sem hozott – érdemi határozattal szembeni jogorvoslatként.

[19] A fellebbezés nem megalapozott.

[20] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla az arra alapított döntésével – és nagyrészt annak indokaival is – egyetértett, az alábbiak szerint.

[21] A felperesek keresete az érvénytelen szerződés általuk megjelölt tartalommal történő érvényessé nyilvánítására, és az alperesi felülvizsgált elszámolásra tekintettel meghatározott összegszerű marasztalásra irányult, a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének megfelelt. Ugyanakkor a felperesek az első- és másodfokú eljárásban is tettek olyan nyilatkozatot, hogy kizárólag az eredeti állapot helyreállítását fogadják el az érvénytelenség jogkövetkezményeként, minden más jogkövetkezmény alkalmazása ellen tiltakoznak. A 2021. október 5-én megtartott másodfokú tárgyaláson a nyilatkozataikban mutatkozó ellentmondás feloldása érdekében előadták, hogy keresetüket az érvénytelenség jogkövetkezménye tekintetében nem kívánják megváltoztatni, csupán arra utalnak, a bíróságnak lehetősége van arra, hogy az érvénytelenséget a szerződéskötést megelőző állapot helyreállításával rendezze.

[22] A fentiekre is tekintettel a Fővárosi Ítéltábla arra mutat rá, hogy a DH2 törvény 37. §-át az EUB és az Alkotmánybíróság egyaránt vizsgálta.

A C-118/17. számú ügyben hozott ítéletében ugyan az EUB kimondta, hogy az uniós joggal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a bíróság számára annak ellenére nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a fogyasztó kölcsönszerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezése tisztességtelenségén alapuló megsemmisítése iránti kereseti kérelmének, hogy a szerződés az érintett feltétel hiányában nem teljesíthető. A C-932/19. számú ítéletében viszont ezt a megállapítást annyiban pontosította, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye körében a fogyasztó kifejezett szándéka csak abban az esetben élvez elsőbbséget, amennyiben megállapítható, hogy a nemzeti jogszabály kérdéses rendelkezéseinek alkalmazása nem teszi lehetővé azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lenne.

A 6/2019. (III. 20.) AB határozatában az Alkotmánybíróság a DH2 törvény 37. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt azzal utasította el, hogy az anyagi jog bíróság előtti érvényesítése a DH2 törvény hatálybalépését követően is változatlanul biztosított. Az érvénytelenség rPtk.-ban szabályozott lehetséges jogkövetkezményei között alapvetően nincsen hierarchia, a DH2 törvényben említett jogkövetkezmények korábban is a jogrend részét képezték, és az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye tekintetében a bíróság egyébként sincs kötve a kereseti kérelemhez, olyan megoldást nem alkalmazhat, amely ellen mindegyik fél tiltakozik. A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra is, hogy kölcsön esetén a rPtk. 237. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezmény alkalmazása nemcsak a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének korlátozó szabálya, hanem a kötelelem jellege folytán is kizárt [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 3. pont, 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pont].

[23] A felek a szerződésüket a rPtk. 2006. évi III. törvénnyel történt módosításának hatálybalépését megelőzően kötötték, a szerződéskötéskor irányadó rPtk. 209. § (1) bekezdése, illetve rPtk. 209/A. §-a csupán megtámadási jogot biztosított a szerződés tisztességtelen kikötésére hivatkozó fogyasztó számára. A rPtk. 688. § b) pontja értelmében

azonban a törvény általános szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezései a Tanácsnak a fogyasztóval kötött szerződések tisztességtelen szerződési feltételeiről szóló 93/13/EGK irányelvével (Irányelv) összeegyeztethető szabályokat tartalmaztak, és a szerződéskötésre Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozását követően került sor. Az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. A C-243/08. számú ítéletében pedig az EUB kimondta, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése úgy értelmezendő, nem szükséges, hogy a fogyasztó az ilyen feltételt előzetesen eredményesen megtámadja, ugyanis a fogyasztók hatékony védelme csak abban az esetben biztosítható, ha a nemzeti bíróságnak lehetősége van arra, hogy a tisztességtelenséget hivatalból értékelje.

[24] A Fővárosi Ítéltábla kiemeli továbbá, hogy a rPtk. önálló tisztességtelenségi okként az általános, illetve fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel nem világos és nem érthető voltát csak a 2009. május 22-én hatályba lépő módosítását követően szabályozta a 209. § (4) bekezdésében. A szerződéskötés időpontjában hatályos rPtk. 209. §-ának nem volt (4)-(5) bekezdése, és a rPtk. 209/B. § (5) bekezdéséből következett az, hogy a szolgáltatást és ellenszolgáltatást meghatározó szerződési kikötésekre is alkalmazandók a tisztességtelen szerződési feltételek szabályai, amennyiben azok szövegezése nem egyértelmű és mindkét fél számára nem érthető. Az elsőfokú bíróságnak erre figyelemmel kellett az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra hárítható rendelkezéseket vizsgálnia abból a szempontból, hogy azok – tekintettel a szerződés és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás tartalmára – világosak és érthetőek-e [2/2014. Polgári jogegységi határozat].

[25] A szerződés V.4. pontjának és a kockázatfeltáró nyilatkozatnak a tartalma alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat áthárítására vonatkozó kikötések világosak és érthetőek voltak, ami a tisztességtelenségük vizsgálatát kizárta. A felperesek tájékoztatására időben, mintegy másfél hónappal a szerződéskötést megelőzően került sor [C-51/17. számú ítélet 76. pont]. A tájékoztatónak nem kellett kötelezően azt a szövegszerű fordulatot tartalmaznia, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa [C-227/18. számú végzés 38. pont], de ez utóbbi következett a tájékoztatás azon megszövegezéséből, hogy az árfolyam svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben változhat, ennek következtében az esedékességkor fizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a tájékoztatásnak nem a terjedelmére [C-609/19. számú ítélet 53. pont], hanem a konkrét tartalmára figyelemmel [C-51/17. számú ítélet 78. pont] kellett elegendőnek lennie ahhoz, hogy a fogyasztók megalapozott döntést hozhassanak, az alperesek tájékoztatása pedig összességében alkalmas volt arra, hogy annak alapján a felperesek felmérjék az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit [C-186/16. számú ítélet 51. pont.]. A tájékoztató és a szerződés a törlesztő részlet jelentős mértékű emelkedése lehetőségének a hangsúlyozása mellett a lehetséges veszteség kockázatára utalás folytán figyelemfelhívó jelleggel bírt [C-609/19. számú ítélet 54. pont], az árfolyamváltozásból eredő veszteség lehetőségének az adósok fizetőképességéhez mérten történő mérlegelésével a C-186/16. számú ítélet 50. pontjában foglalt követelmény is teljesült.

A meghallgatott banki ügyintézők tanúvallomása alapján pedig az írásbelitől eltérő szóbeli tájékoztatás megtörténte sem igazolt.

[26] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperesek tájékoztatása – mind a tartalmát, mind az időpontját tekintve – az EUB követelményeinek megfelelt. A szerződés V.4. pontjában a felek kifejezetten arra is nyilatkoztak, hogy az alperesek Üzletszabályzatait és Hirdetményét a szerződésük részévé teszik. A THM mértékét, meghatározásának módját a szerződés II. pontja, illetve az Üzletszabályzat III. pontja tartalmazta. Az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatosan ezekhez képest nem volt olyan további tartalmi elem, melynek hiánya a rHpt. 213. § (1) bekezdésének b) és d) pontjai alapján a szerződés semmisségét eredményezte volna.

[27] A kezelési költséggel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját annyiban nem osztotta, hogy az arra vonatkozó rendelkezések tisztességtelenségének a vizsgálatát a rPtk. 209/B. § (5) bekezdése nem zárta ki. A felperesek a szerződés kezelési költségre vonatkozó kikötését nem a költség mértéke vagy meghatározásának a módja, hanem a felszámításának alapját képező banki szolgáltatások megjelölésének a hiánya, vagyis az átláthatóság követelményének a teljesülése hiánya miatt támadták. Az elsőfokú bíróságnak pedig az a következtetése helyes volt, hogy ez okból a támadott kikötés nem tisztességtelen. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy az EUB időközben meghozott C-621/17. számú ítélete szerint nem az egyes banki szolgáltatások szerződésben történő részletezése, hanem a beazonosíthatóságuk az elvárás [54. pont]. Ennek a követelménynek pedig a szerződés megfelelt, mert eltérő rendelkezés hiányában a jogszabályban – a rHpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában – meghatározott pénzügyi szolgáltatási tevékenységeket lehetett a kezelési költség ellenértékeként számításba venni. A bank alapvető szolgáltatásai a törvény alapján beazonosíthatók voltak, és az átláthatóság követelménye a szerződésben (III. pont, Üzletszabályzat 5. pont) kikötött további díjakhoz, költségekhez képest sem sérült. Ezek ugyanis külön meghatározott egyes banki eljárások esetén voltak esedékesek és az általános banki szolgáltatásokért fizetendő kezelési költséggel nem mutattak átfedést. Mivel a kölcsön kezelésével kapcsolatos általános banki szolgáltatások ellenértékeként törvény írta elő a kezelési költség felszámításának lehetőségét, észszerűen elvárható volt a fogyasztótól, hogy egyedi megtárgyalása esetén a törvényen alapuló kezelési költségre vonatkozó szerződési feltételt elfogadja [C-621/17. számú ítélet 50. pont], ennek következtében a jóhiszeműség elve nem sérült.

[28] A fent kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – indokolásának módosításával, illetve kiegészítésével – a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[29] A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felpereseket a rPp. 78. § (1) bekezdése és a rPp. 82. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperesek javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdései alapján – a közös jogi képviselőjükre tekintettel mérsékelt összegben – megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség

megfizetésére. A felperesek személyes költségmentességére figyelemmel a fellebbezési illetékről akként rendelkezett, hogy azt a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2021. október 5.

Levek Istvánné dr. s.k.
s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor
bíró